Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1872. Wydano i rozesłano dnia 21. Kwietnia 1872. **Część XXI.**

Nr. 48.

Rozporządzenie c. k. Namiestnictwa z dnia 20. Marca 1872. r. l. 57.722. 1871.

względem zapobieżenia nadużyciom z blankietami książek służbowych i względem ścisłego przestrzegania regulaminu dla sług.

Celem zapobieżenia licznie popełnianym nadużyciom z blankietami książek dla sług, wydaje c. k. Namiestnictwo, na podstawie otrzymanego pod dniem 5. Lutego b. r. do l. 649. od c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych upoważnienia, następujące postanowienia:

W trzydzieści dni po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia można używać jedynie blankietów książek służbowych, wydanych nakładem ekonomatu c. k. Namiestnictwa, który utrzymywać będzie odpowiedny takowych zapas.

Blankietów tych zażądać mogą c. k. Dyrekcya policyi wprost od Dyrekcyi urzędów pomocniczych c. k. Namiestnictwa, zwierzchności gminne zaś będą pobierać takowe od c. k. Starostwa za zwrotem kosztów nakładu.

Ekonomat c. k. Namiestnictwa prowadzić będzie wykaz, ile każda c. k. Dyrekcya policyi i każde c. k. Starostwo co roku pobrały od niego blankietów, z których użycia obowiązanemi będą wykazać się na żądanie c. k. Namiestnictwa.

Przełożony c. k. Dyrekcyi policyi i c. k. Starosta zaopatrzy się stósownie do potrzeby swego urzędu w zapas blankietów książek służbowych, które mu przesyłać będzie ekonomat c. k. Namiestnictwa na żądanie i za pokwitowaniem, opatrzonem urzędową pieczęcią i podpisem przełożonego urzędu.

Przełożony c. k. Dyrekcyi policyi oznaczy otrzymane od ekonomatu c. k. Namiestnictwa blankiety książek służbowych zaraz przy odebraniu bieżącemi liczbami porządkowemi, które co roku rozpoczynać mają, uwidoczni rok tego oznaczenia i każe założyć rejestr wykazujący w każdym roku zosobna wydane sługom książki służbowe.

Rejestr ten zawierać ma: liczbę porządkową książki, — rok numerowania, — datę wystawienia książki, — imię i nazwisko sługi, dla którego książkę wydano, — rodzaj służby której się oddaje, gminę, do której przynależy, — potwierdzenie odebrania książki, albo podanie sposobu doręczenia takowej. — Jeżeliby zaś sługa był z innej niżli miejscowej gminy, należy powołać umocowanie ze strony gminy przynależności do wydania książki.

C. k. Starostowie winni utrzymywać wykaz rozdziału między zwierzchności gminne otrzymanych od ekonomatu c. k. Namiestnictwa blankietów książek służbowych.

W tym wykazie należy według pojedynczych gmin uwidocznić, ile każda zwierzchność gminna co roku od c. k. Starosty otrzymała blankietów.

Każdy wydany zwierzchności gminnej exemplarz oznaczy c. k. Starosta odpowiednio do powyższego wykazu bieżącą liczbą porządkową i rokiem, w którym uskuteczniono to oznaczenie. Numerowanie książek w każdym roku od pierwszej liczby poczynać należy.

Zwierzchność gminna pokwituje c. k. Staroście w wykazie odebraną liczbę blankietów książek służbowych, i winna również prowadzić dla otrzymanych książek rejestr ewidencyjny. Rejestr ten zawierać ma numer porządkowy, i rok przez c. k. Starostę na książeczce napisany które to daty zaraz po otrzymaniu od c. k. Starosty książeczek naczelnik gminy do rejestru swego według porządku wpisać ma.

Przy wydawaniu sługom książki służbowej, co uskuteczniać należy w porządku numerów książek przez Starostę oznaczonych, winien naczelnik gminy oznaczyć książkę liczbą porządkową swego wykazu, i rokiem, w którym to numerowanie nastąpiło, a w wykazie wypełnić wszystkie rubryki, wyżej dla Dyrekcyi policyi wskazane.

Gdyby który blankiet książki służbowej z powodu uszkodzenia nie mógł być użytym, należy to w wykazie przy dotyczącej pozycyi uwidocznić, exemplarz zaś uszkodzony przedłożyć c. k. Staroście.

O zagubieniu blankietu winien naczelnik gminy donieść c. k. Staroście, króry zarządzi odpowiednie postępowanie.

Celem zużytkowania znajdujących się jeszcze u c k. Starostw, w wydziałach powiatowych lub u zwierzchności gminnych zapasów blankietów książek służbowych dawniejszego nakładu, wzywa się Wydziały powiatowe i zwierzchności gminne, by najpóźniej do 30 dni po ogłoszeniu tego rozporządzenia w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych, blankiety wskazane przedłożyły właściwemu c. k. Staroście, który z takowemi, równie jak z zapasem znajdującym się u c. k. Starostwa postąpi wedle powyższych względem blankietów otrzymanych z ekonomatu c. k. Namiestnictwa danych wskazówek, a zwierzchnościom gminnym wolno będzie tylko takich od c. k. Starostwa im przesłanych blankietów dawniejszego nakładu używać do wydawania sługom książek służbowych.

Za przekroczenia tych przepisów karanym będzie naczelnik gminy w myśl postanowień rozporządzenia cesarskiego z dnia 20. Kwietnia 1854.

Nad ścisłem wykonaniem tych przepisów, zmierzających do zapobieżenia podrabianiu książek służbowych, które są publicznemi dokumentami, dalej wydawaniu takowych sługom przez osoby do tego niepowołane, w ogóle do utrzymania publicznego porządku i bezpieczeństwa, przechodzącego wązkie granice obrębu pojedynczych gmin, mają czuwać c. k. władze rządowe, którym powierzona jest piecza nad bezpieczeństwem publicznem, mianowicie c. k. Starostwa.

Przy tej sposobności przypomina c. k. Namiestnictwo główniejsze postanowienia regulaminu dla sług, mianowicie postanowienia o książkach służbowych i nadzorze nad sługami.

Według tych postanowień każdy sługa winien mieć książeczkę służbową dla jego osoby wydaną, a używanie cudzej książki, niemniej wypożyczanie swojej książki innemu słudze podlega karze wedle ustawy karnej

Nie wolno służbodawcom przyjmować w służbę osoby nieposiadające książki służbowej. — Służbodawca powinien odebrać książkę od sługi przy wstąpieniu do służby i takową przechować.

Jezeli książka służbowa zginie, należy donieść o tem władzy wykonywającej obowiązki miejscowej policyi w miejscu, w którem służący przebywa.

Do wydawania książek służbowych powołane są Dyrekcye policyi w Krakowie i Lwowie dla sług przynależnych do tych gmin, po poprzedniem porozumieniu się z miejscowym magistratem co do przynależności do gminy sługi, proszącego o książkę służbową.

W innych gminach wydaje książki służbowe osobom przynależnym d) gminy naczelnik gminy.

Obcym na ich prośbę może być wydana książka służbowa tylko za umocowaniem gminy przynależności, a jeżeli są z krajów, w których książki służbowe nie istnieją, wydaje im takowe na podstawie dokumentów do podróży władza w miejscu pobytu, do wystawiania książek służbowych upoważniona.

Przełożonym obszarów dworskich nie służy prawo wydawania książek służbowych, ponieważ regulamin nadaje do tego moc tylko władzy przynależności, przynależność zaś według postanowień §. 45. ustawy z dnia 3. Grudnia 1863. o przynależności do gminy, nie może być nabytą w obszarze dworskim.

Służbodawca, który bez powodu prawem uznanego sługę przed upływem czasu służby oddala, jest obowiązany wynagrodzić mu zasługę, i żywność za resztę czasu służby, a za cały kwartał wtedy, gdyby ten czas służby miał trwać dłużej niż kwartał. Ale i sługom nie wolno przed upływem czasu służby bez uznanego prawa powodu opuszczać służbę, a na doniesienie służbodawcy winna w Krakowie i we Lwowie Dyrekcya policyi, w innych zaś gminach zwierzchność gminna za zbiegłym sługą śledzić, przytrzymanego ukarać i na żądanie służbodawcy zmusić do powrotu do służby.

Władze sprawujące policyę miejscową są obowiązane wykonywać obowiązki na niewłożone regulaminem dla sług, czuwać nad sługami, ich karnością i obyczajnością, szczególniej zaś, nadzorować sługi zostające bez służby.

Sługi nie mające służby a do gminy przynależne, należy całą surowością nakłaniać do wyszukania sobie służby, lub innego dozwolonego zatrudnienia; sprzeciwiających się zaś napomnieniom władzy należy użyć do robót gminnych i publicznych tak długo, dopóki nie pójdą do służby, lub nie znajdą sobie jakiego stałego zatrudnienia.

W tej sprawie nie można mieć żadnego względu na wymówkę, jakoby się rodzicom swoim lub innym osobom, a szczególniej tym, u których przytułek mają, do roboty zobowiązali, skoro jest rzeczą widoczną, że nie znajdują w nich wcale żadnej lub żadnej odpowiedniej roboty.

Obce bez służby będące sługi, które nie korzystają z wydarzającej się sposobności przyjęcia służby, lub innego stalszego zatrudnienia, które prowadzą życie gorszące, lub które nie mają widoków prędkiego otrzymania służby, albo innego na utrzymanie swoje wystarczającego zatrudnienia, mają być z gminy wydalone.

Celem ułatwienia sługom nie mającym służby umieszczenia w takowej, tudzież służbodawcom wynalezienia osób szukających służby, władze miejscowe mają sporządzić rejestra do przejrzenia, w których sługi szukające służby i służbodawcy zgłaszający się o służących wpisywani będą.

Władze te winny ściśle przestrzegać przepisy meldunkowe, mianowicie co do sług, i celem prowadzenia ścisłego nadzoru nad sługami prowadzić rejestra sług znajdujących się w okręgu ich działalności.

Służbodawcy i osoby dające u sebie sługom przytułek, obowiązani są najpóźniej w 24 godzinach po przybyciu sługi donieść o tem w Krakowie i Lwowie w Dyrekcyi policyi, w gminach zaś u naczelnika gminy, względnie przełożonego obszaru dworskiego.

W taki sam sposób postępować należy po wystąpieniu sługi ze służby lub opuszczeniu obranego przytułku.

Wzory powyższych rejestrów załącza się z uwagą, że formularz C może być użyty do wpisywania sług podanych przez służbodawców lub osoby dające im u siebie przytułek, jakoteż i sług szukających służby.

Mnogie, często ponawiane skargi, mianowicie ze strony reprezentacyj powiatowych i towarzystw agronomicznych powodowały Namiestnictwo do wydania niniejszego rozporządzenia.

Skargi te wywołane zostały rozstrojem stosunków służbowych, który (z ubolewaniem podnieść należy), powstał z opieszałości w przeprowadzeniu regulaminu dla sług i rozporządzeń z nim w związku będących, niemniej przez obojętność władz powołanych do nadzorowania czynności urzędów gminnych.

Tylko bezwzględne wykonywanie obowiązujących ustaw i rozporządzeń, szybkie energiczne przeprowadzenie postępowania urzędowego, i pociągnięcie do odpowiedzialności przestępców może powstrzymać dalsze szerzenie się nieporządku w stosunkach służbowych i sprowadzić je w karby normalne.

Z obowiązku wprowadzenia w życie ustaw i rozporządzeń administracyjnych, niemniej przestrzegania ścisłego ich wykonywania przez powołane do tego bezpośrednie organa c. k. Namiestnictwo wzywa c. k. Dyrekcyę policyi i c. k. Starostów, by z sumiennością i właściwą gorliwością wykonywali o ile są do tego bezpośrednio we własnym zakresie powołani, rozporządzenia normujące stosunki sług, a zarazem równo prowadzili powierzony im nadzór rządowy nad czynnościami zwierzchności gminnych.

Działając w porozumieniu z reprezentacyą powiatową, znajdą c. k. Starostowie dostateczne ku temu środki w postanowieniach ustawy gminnej i o obszarach dworskich, mianowicie w §§ 96, 107, i 103, U. g.

C. k. Namiestnictwo tuszy sobie, że znajdzie w tem dążeniu do zabezpieczenia porządku w jednej z najżywotniejszych gałęzi administracyi publicznej nie tylko u władz autonomicznych, ale i w samej ludności miłującej porządek i dobro ogółu gorliwe poparcie.

Gołuchowski m. p.

Wzór A.

(Ogólny napis na wykazie.)

Wykaz c. k. Starostwa w Sanoku wydanych zwierzchnościom gminnym blankietów książek służbowych.

Gmina Dąbrówka

w roku 1872.

Wydano blankietów książek służbowych		Potwierdzenie odebrania		Uwaga
Data wydania	Liczby porządkowe tego wykazu	Data odebrania	Podpis odbierającego, lub recepis pocztowy albo innego rodzaju doręczenie	
20 Lipca	1. do 6.	21./7.	Jan Zbrożek, wójt	Zapłacił koszta nakładu .... złr. ...... ct. w. a.
30. Sierpnia	7. do 20	30./8.	jak świadczy złożony recepis pocztowy, odbioru	dtto.
Razem .	20 exzempl.			3 exzemplarze do liczby 3. 7. i 20 uszkodzone zwróciła zwierzchność gminy 1.; exzemplarz liczba 4. zaginął.
		w roku 1873.		
1. Stycznia	1. do 20.	1./1.	Jan Zbigniew, zastępca wójta	

Powiat

Wzór B.

Wykaz przez zwierzchność gminną wydanych sługom książek służbowych

Liczba otrzymanych od Starostwa blankiet książek służbowych	Wydane przez c. k. Starostwo książki oznaczone są		Wydano książkę służbową						Sposób doręczenia książki	Umocowanie ze strony gminy przynależności do wydania książki	Uwaga
						sługi					
	w roku	Liczbą porządkową	pod liczbą porządkową tego wykazu	w roku	dnia i miesiąca	Imię i nazwisko	Rodzaj służbow. zatrudn.	Gmina przynależnoś.			
6	1872	1.	1	1872	2/1	Jan Kocan	Furman	Dąbrówka	Jan Kocan m. p. 22/1 1872.	—	
		2.	Książeczka została uszkodzoną						Przedłożono c. k. Starostwu pod dniem 4. lutego 1872.		
		3.	2	1872	3/4	Halka Litwin	Praczka	Zarszyn	Franciszek Rogalski m. p. służbodawca	z d. 15/1 1872 do 1. 10 L. Exh. 240.	
		4.	Książka zgubiona						—	—	Doniesiono c. k. Starostwu
		5.	3	1872	5/5	Grzegorz Kukla	Lokaj	Dąbrówka	Pocztą przesłano do l.—zwierzchności gminnej Jasło	—	
		6.									

Wzór **C.**

Gmina **Zarszyn.**

Wykaz

sług wstępujących do służby i szukających służby.

Liczba porząd.	Data zgłoszenia	Imię i nazwisko	Wykazał się dokumentem	Stosunki osobiste			Mieszka pod Nr. domu	Otrzymał służbę			Uwaga
				wiek	religja	rodzaj służby		u kogo?	Nr. domu	od kiedy	
1.	5/1 1872	Jan Kocan	książka od gminy Dąbrówka	30 lat	r. k.	Furman	LD. 1	Piotra Grossa	20	10/2 1872	Szukał i znalazł służbę
2.	10/1 1872	Halka Litwin	dtto.	28 lat	r. k.	Praczka	—	Józef Gąsiewicz	1	9/1 1872	Miejscowy poddany przez służbodawcę
3.	10/1 1872	Grzegorz Kukla	dtto.	26	r. k.	lokaj	15	—	—	—	Obcy, szuka służby

Wzór **D**.

Wykaz

służbodawców poszukujących sług.

Liczba porządkowa	Data zgłoszenia	Imię i nazwisko	Liczba domu	Zatrudnienie	Poszukuje	Imię i nazwisko przyjętego sługi	Data wstąpienia do służby	Uwaga
1.	30/12 1871	Józef Gąsiewicz	1.	Ekonom	Praczka	Halka Litwin	9/1 1872.	